

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholitootjate konkurentsivõime

Tallinn
Veebruar 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Koostaja: Vilja Vähi

Tel. 6681256

E-post vilja@ki.ee

EKI Rävälä 6

19080 Tallinn

Tel. 6681242

Faks 6681240

E-post eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sissejuhatus

Töö on teostatud EV Põllumajandusministeeriumi tellimusel.

Töö **eesmärgiks** on anda hinnang Eesti alkoholitootjate konkurentsivõimele siseturul, kasutades selleks õlle ja viina sortimendi- ja hinnauuringut kauplustes ning kauplusejuhatajate küsitlust.

Kooskõlastatult tellijaga olid töö ülesanneteks:

- leida kui lai on kodumaise ja importõlle ning viina sortiment Eesti suuremates kauplustes suur- ja väikelinnades ning maapiirkondades;
- leida kui suure osa moodustavad kodumaised õlled ja viinad kaupluste sortimendis ning millised on trendid pakkumises;
- võrrelda kodumaise ja importõlle ja viina hindasid;
- jälgida kodumaise ja importõlle ja viina osakaalu muutusi kaupluste käibes.

Töös on kasutatud EKI poolt 2007. aasta mais läbi viidud toidukaupluste sortimendi- ja hinnavaatlust ning kauplusejuhatajate küsitlust.

Töö maht on 16 lehekülge.

Eesti alkoholitootjate konkurentsivõime

Käesolev kodumaise õlle ja viina konkurentsivõimet analüüsiv töö põhineb EKI poolt 2007. aasta mais läbiviidud uurimistöole “Eesti toidukaupade positsioon siseturul”. Antud töös käsitletakse kaht peamist alkoholitoodete gruppi – õlut ja viina põhjalikumalt, kui eelpoolnimetatud töös.

Õlle ja viina sortimendi ning kodumaise ja importalkoholi käibes on osakaalu arvutuste aluseks võetud antud kaubagrupi kogu kaupluses müügilolev sortiment. Hinna määramise aluseks olid mõlemast kaubagrupist indikaatorkaubad: õlle puhul 0,33- ja 0,5-liitrine plekkpurg ning viina puhul 0,7-1-liitrine klaaspudel, millede põhjal on arvatud liitri õlle ja viina hind.

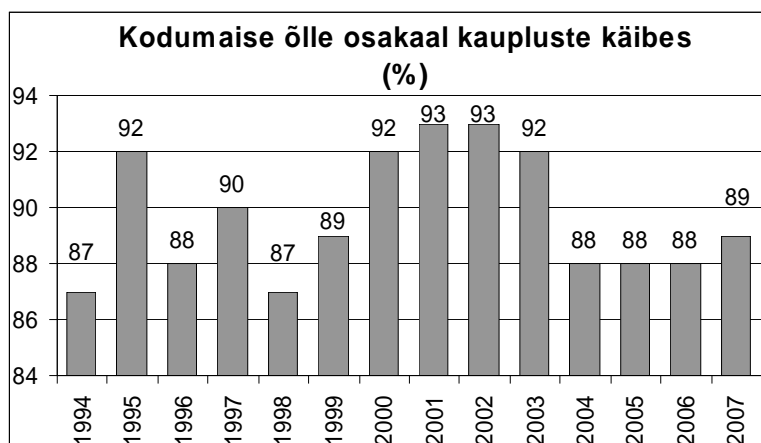
Õlu

EKI poolt läbiviidud kauplusejuhatajate küsitluse tulemusel võib öelda, et **2007. aasta mais** moodustas 89% kaupluste õllekäibest kodumaine ja 11% importõlu (tabel 1). Seega peetakse Eesti õlletootjate tooteid kohalikul turul endiselt konkurentsivõimelisteks ja need on leidnud poolehoidjaid ka välisriikides. Tallinnas on kodumaise õlle osakaal kaupluste käibes väiksem kui mujal Eestis. Pealinna kauplused pakuvad suuremat valikut importõlut eeskätt sortimendi rikastamise eesmärgil, samuti arvestades Eestit külastavate turistide erinevaid soovide. Kauplusejuhatajate hinnangul on suurenenud alkoholivaba õlle tarbimine ning vähenenud õlle pakendamine PET (plastik) pudelitesse.

Tabel 1

Kodumaise ja importõlle osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu
2007 mai	89	11	76	24	90	10	93	7
2006 mai	88	12	80	20	89	11	91	9
2005 mai	88	12	70	30	90	10	94	6
2004 mai	88	12	83	17	91	9	87	13
2003 mai	92	8	86	14	92	8	94	6
2002 mai	93	7	87	13	93	7	95	5
1996 mai	88	12	77	23	87	13	93	7

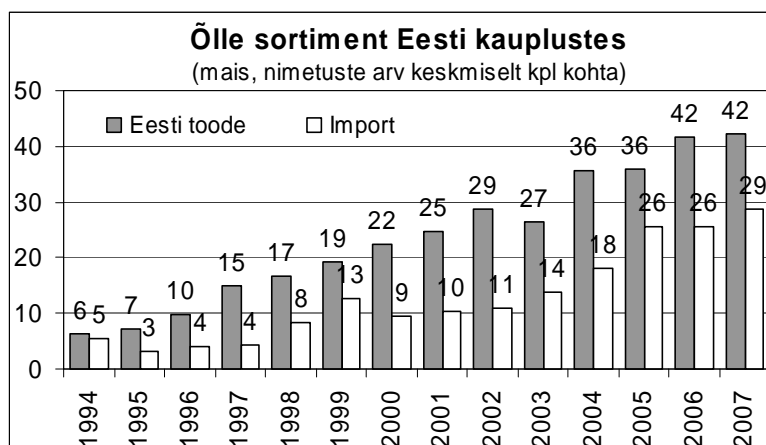
2007. aasta mais oli Eesti suuremates toidukauplustes müügil keskmiselt 42 **nimetust** kodumaist ja 28 nimetust importõlut kaupluse kohta (tabel 2). Kodumaise õlle valik Eestis tervikuna jäi püsima 2006. aasta tasemele. Tallinna kauplustes suurenes kodumaise õlle sortiment 53 tooteni keskmiselt kaupluses, teistes linnades veidi vähenes. Importõlle valik suurenes kõigis piirkondades. Viieteistkümne aastaga on kodumaise õlle valik kauplustes suurenenud 6 korda, importõlle sortiment 9 korda. Sellele on kaasa aidanud nii erinevate õllemarkide müügiletulek kui ka see, et pidevalt ehitatakse uusi suuremaid kauplusi, kus on ruumi suuremat valikut pakkuda. Kõige mitmekülgsem õlle valik oli Tallinna kauplustes. Kui mujal Eestis oli kodumaise õlle valik rikkalikum kui importõlle sortiment, siis pealinnas oli vastupidi - importõlut oli 2007. aasta mais 41 toote võrra valikus enam kui kodumaist. Tallinnas oli importõlle sortiment keskmiselt kaupluses 65 nimetuse võrra Eesti keskmisest suurem. Pealinna suuri toidukauplusi külastab enam välituriste kui teiste regioonide kauplusi ning neile soovitakse pakkuda võimalikult suurt valikut. Samuti ostavad ka tallinlased ise importõlut meelsamini kui teistes piirkondades elavad inimesed. Väliskülalised eelistavad Eestit külastades maitsta kohalike tootjate Saku Õlletehase ja A. Le Coq'i tooteid. 60% 2007. aastal küsitletud välituristidest ostis ka eesti õlut koju minnes kaasa.

Tabel 2

Õlle sortimendi laius kauplustes
(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

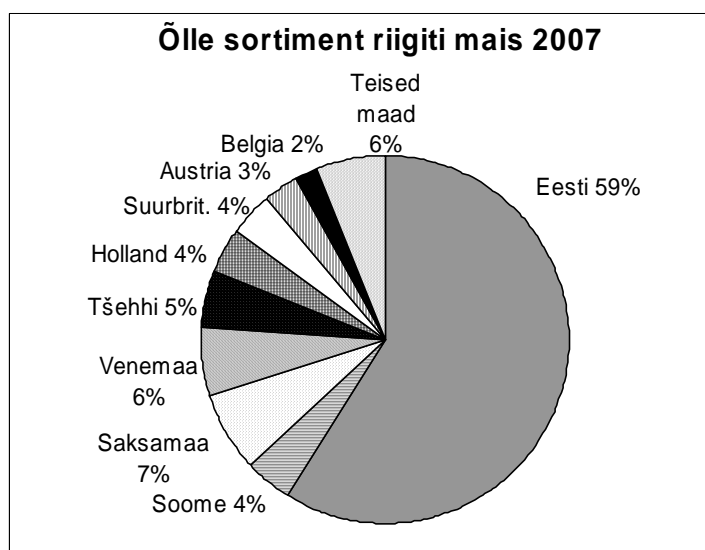
	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu
2007 mai	42.1	28.7	53.3	94.2	43.0	26.9	35.8	3.9
2006 mai	41.6	25.5	46.0	92.2	46.0	22.5	32.9	3.5
2005 mai	35.9	25.7	42.8	81.8	38.7	22.8	26.9	3.4
2004 mai	35.6	18.2	42.3	52.7	38.3	17.0	28.6	6.3
2003 mai	26.5	13.7	34.0	45.7	27.5	10.4	22.1	6.3
2002 mai	28.6	11.0	37.0	32.5	29.2	8.8	24.0	5.5
1996 nov	15.0	5.5	21.0	15.0	16.4	4.8	9.7	2.3

Joonis 2

Kauplustes müügilolevast õllest pärines 59% Eesti tootjatelt ja 41% oli imporditud teistest riikidest. Importõlledest oli suurim valik - 17% pärit Saksamaalt, 16% Venemaalt ja 13% Tšehhist. Viimase aastaga vähenes Venemaa ja suurenes Tšehhi õlleda osakaal importõlleda valikus. Keskmiselt oli kaupluse sortimendis 4,8 Saksamaa, 4,4 Venemaa ja 3,5 nimetust Tšehhi õlut.

Joonis 3

2007. aasta mais oli kauplustes müügilolevast kodumaisest õllesortimendist 93% **pakendatud** klaas- ja plastpudelisse ja 7% plekkpurkidesse. 2006. aasta maivaatluse ajal oli klaas- ja plastpudelisse vastavalt 85% ja plekkpurkides 15% kodumaisest õllest. Müügilolevast kodumaisest purgiõllest olid 75% 0,5-liitriste, 18% 0,33-liitriste ja 7% pakendatud 24x0,33-liitristesse karpidesse (nn kohvrid). Aastaga on 0,5-liitristesse purkidesse pakendatud õlle osatähtsus valikus suurenenud 3%-punkti võrra ja väikepurkidesse pakendatud õlle osatähtsus vähenenud 1%-punkti võrra.

Importõlle valikust oli 2007. aasta maikuus 62% pakendatud klaas- ja plastpudelisse ning 38% plekkpurkidesse. 2006. aasta maikuus oli klaas- ja plastpudelisse 64% importõlleda. Saksamaalt pärit õlleda 23% ja Venemaalt imporditud õlleda 26% oli purgiõllu, seega suurem osa nendest riikidest imporditud õlleda oli pudeliõlled. Suured õlletootmistraditsioonidega

riigid (Saksamaa, Tšehhi) eelistavad õlle pakendamisel klaasi kui kõige vähem maitseomadusi mõjutavat materjali. Soomest imporditud õllest oli 94% purgiõlu, möödunud aastal 96%. Ukrainast, Lätist, Austriast, Prantsusmaalt ja Inglismaalt imporditi vaid klaaspudelites õlut. Imporditud purgiõlle sortimendist oli 68% 0,5-liitristes purkides, 24% 0,33-liitristes ja 8% 24x0,33-liitristes kohvrites.

Eesti Õlletootjate Liidu andmetel vähendasid 2007. aastal Eesti õlletootjad oluliselt plastpudelisse pakendatud õlle müüki. Koguseliselt suurenesid tootjatelt klaaspudelites ja metallpurkides väljastatud õlle mahud. 2007. aastal väljastasid tootjad õlleliidu andmetel 40% õllest klaaspudelites, 34% PET (plastpudelites), 21% metallpurgis ja 5% vaadis.

Õlle jaehind kauplustes 2007. aastal veidi tõusis - kodumaine purgiõlu oli 2007. aasta mais võrreldes aastatagusega 6,2% ja importõlu 4,8% kallim (tabel 3). 2007. aasta mais oli imporditud purgiõlu 23% kallim kui Eestis toodetud purgiõlu, aasta tagasi oli hinnavahe 25%. See on ka üheks oluliseks põhjuseks, miks kodumaise õlle turuosa püsib suur. Kodumaise purgiõlle liiter maksis kauplustes keskmiselt 23.15 krooni ja importõlu 28.43 krooni (tabel 3).

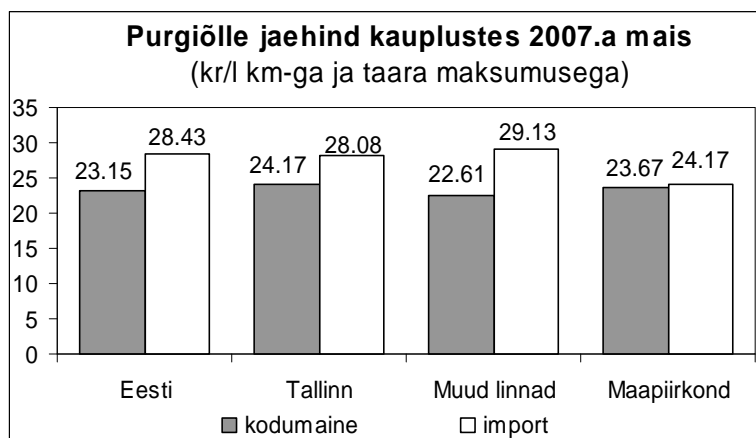
Tabel 3

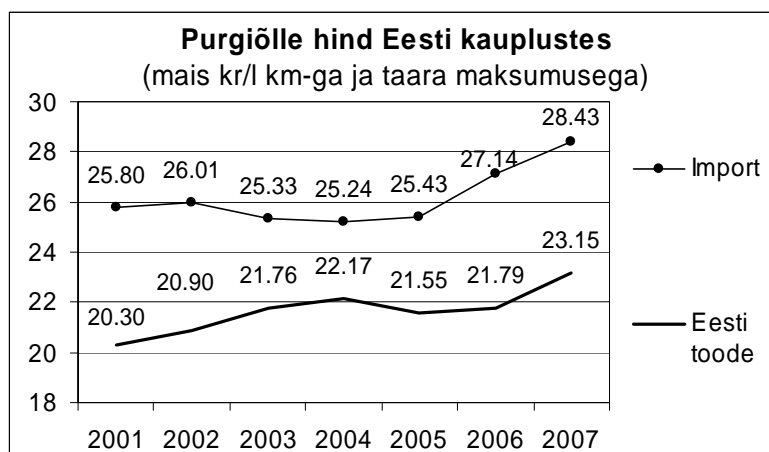
Purgiõlle jaehind kauplustes (kr/l km-ga ja taara maksumusega)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu	Eesti õlu	Importõlu
2007 mai	23.15	28.43	24.17	28.08	22.61	29.13	23.67	24.17
2006 mai	21.79	27.14	23.53	27.30	21.38	27.44	21.18	24.44
2005 mai	21.55	25.43	22.13	25.83	21.65	25.32	19.72	23.58
2004 mai	22.17	25.24	22.56	25.63	22.36	25.28	21.27	24.39
2003 mai	21.76	25.33	21.95	25.88	21.09	25.32	22.86	24.01
2002 mai	20.90	26.01	21.54	27.39	21.08	25.68	19.85	24.16
1996 mai*	17.00	33.70	19.50	31.40	16.60	34.90	16.20	34.10

* kogu sortimendi keskmine hind, sh klaaspudelid jt

Joonis 4

Tabel 4

Purgiõlle hind vastavalt purgi suurusele 2006-2007.a (kr/l km-ga ja taara maksumusega)

	õlu 0,33 l purgis			õlu 0,33 l purgis 24 pakk			õlu 0,5 l purgis		
	mai 2006	mai 2007	muutus +/-%	mai 2006	mai 2007	muutus +/-%	mai 2006	mai 2007	muutus +/-%
Eesti kokku									
Eesti õlu	25.79	27.92	8.3	25.23	24.12	-4.4	20.52	22.40	9.2
Importõlu	29.81	31.26	4.9	25.25	26.13	3.5	26.58	27.17	2.2
sh Tallinn									
Eesti õlu	26.65	28.95	8.6	24.90	23.64	-5.1	20.53	23.14	12.7
Importõlu	30.27	30.06	-0.7	24.79	25.69	3.6	27.29	27.46	0.6
muud linnad									
Eesti õlu	25.14	27.30	8.9	25.04	24.88	-0.7	20.33	22.01	8.2
Importõlu	29.73	32.22	8.3	28.21	28.21	0.0	26.54	27.46	3.4
maapiirkond									
Eesti õlu	26.16	24.45	-6.5	27.26	-	-	20.96	22.80	8.8
Importõlu	28.45	27.95	-1.8	-	-	-	23.13	22.85	-1.2

2007. aastal kallines võrreldes 2006. aastaga nii kodumaine kui imporditud üksikpurkides müüdav õlu. 0.33-liitristesse purkidesse villitud eestimaine õlu maksis 2007. aasta mais keskmiselt 27.92 kr/l ja importõlu 31.26 kr/l. Väikses purgis müüdava kodumaise õlle liitrihind oli 2007. aastal 16% kõrgem kui kohvriõllel ja 25% kõrgem kui suures purgis õllel. Kodumaine kohvriõlu odavnes aastaga 4%, ilmselt turistide vähenemisest korraldatud soodusmüükide tõttu. Imporditud purgiõllest oli jätkuvalt soodsaim osta 24-pakis õlut, sest selle liiter oli 4% odavam kui 0.5-liitrisel ja 16% odavam kui 0.3-liitrisel üksikult müüdavas purgis õlu.

Tallinnas oli 24-pakis (nn kohver) müüdav õlu odavam kui teiste linnade kauplustes. Eestis toodetud kohvriõlu maksis Tallinnas 5% ja importõlu 9% vähem kui väljaspool pealinna.

Teiste linnade kauplustest oli kodumaine kohverõlu vaatluse teostamise ajal müügil vaid Pärnus, Narvas ja Haapsalus.

Kõige kallim õlu oli müügil Tallinnas – see oli 0.5-liitrine Suurbritanniast pärit purgiõlu hinnaga 64.60 kr/l. Kõige odavam importõlu oli Poolast imporditud 0.5-liitrine purgiõlu hinnaga 15.60 kr/l.

Võrreldes Eesti kauplustes müüdavate purgiõllete keskmisi hinnatasemeid riikide kaupa selgus, et Eesti õllest (23.15 kr/l) odavam oli vaid Poolast pärit purgiõlu (16.30 kr/l) (tabel 5). Hinnakonkurentsi Eesti odavamatele õllesortidele pakkusid 2007. aasta mais ka Tšehhist ja Taanist imporditud 0,5-liitrised purgiõlled, mille hind oli erinevates kauplustes 10-11 krooni purk. Importõlle sortiment viimase aastaga suurenes, käibe osakaal aga vähenes, mis näitab eesti õlle konkurentsivõime püsivust importõlledega võrreldes.

Tabel 5

Purgiõlle keskmised jaehinnad Eestis vastavalt tootjamaale 2005-2007.a mai
(kr/l km-ga ja taara maksumusega)

	2005	2006	2007
Poola	15.80	16.80	16.30
Eesti	21.55	21.80	23.15
Läti	-	21.80	-
Venemaa	21.10	21.90	23.50
Leedu	17.80	22.80	-
Austria	23.00	24.00	25.40
Taani	23.20	24.40	27.40
Tšehhi	22.80	24.60	28.10
Soome	25.60	26.80	27.30
Saksamaa	25.10	27.90	29.20
Holland	25.70	29.00	27.70
Hispaania	31.70	32.10	36.60
Itaalia	-	34.50	30.80
Prantsusmaa	-	35.40	34.60
Austraalia	36.80	36.80	33.30
Rootsi	37.80	37.80	37.30
Belgia	40.20	40.00	43.40
Suurbritannia	41.30	53.10	53.50
Ukraina	27.60	-	-
USA	-	-	48.50

Lisaks kauplustele müüakse õlut ka tootlustuses. Kui vaadata statistikat Eesti õlleturu viimaste aastate arengute kohta, mis kajastab nii kauplustes, tootlustuses kui mujal müüdavat õlut, siis needki kinnitavad kohalike õlletootjate ja nende toodete kõrget konkurentsivõime taset ja stabiilsust koduturul. 2007. aasta 9 kuuga **toodeti** Eestis 109,9 mln liitrit õlut, mis on 0,8%

enam kui 2006. aasta 9 kuuga (ESA). Siseturu maht oluliselt ei muutunud, Eestis müüdüd õlle kogusest 88% moodustasid kodumaised õlled. 2007. aasta 9 kuuga imporditi Eestisse 12,6 mln liitrit õlut. Eestisse imporditud õlle maht oli 2007. aasta 9 kuuga 12% suurem kui aasta tagasi. Koguseliselt imporditi kõige enam õlut Soomest (6,4 mln liitrit), mis oli 39% rohkem kui aasta tagasi. Samal perioodil oli õlle eksport 19,1 mln liitrit, sellest 45% müüdi Lähti, 36% Leetu ja 17% Soome.

Tabel 6

Eesti õlleturu statistika

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud
Toodang, mln l	104,8	109,0	109,9
Import, mln l	11,1	11,2	12,6
Eksport, mln l	18,9	16,4	19,1
Müük siseturul, mln l	97,0	103,8	103,4
Isevarustuse tase, %	108,0	105,0	106,2
Kodumaise toodangu osakaal siseturu müügis, %	88,6	89,2	87,8

Allikas: Eesti alkoholiturg 2007. aasta 9 kuul, EKI. ESA

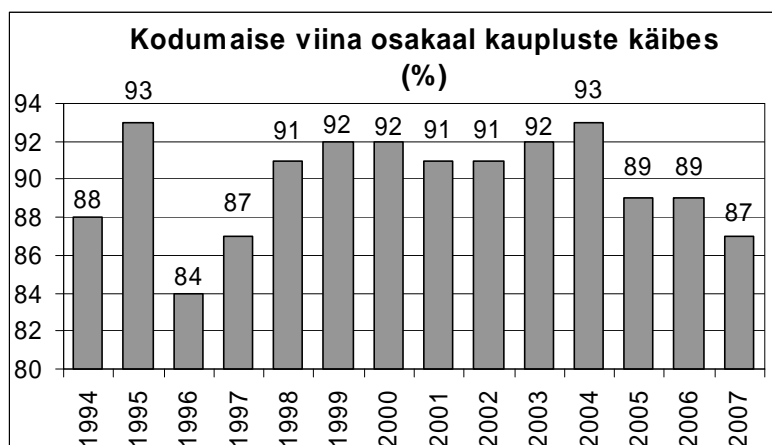
Viin

EKI küsitluse andmeil moodustas 2007. aasta **mais** 87% kaupluste viinakäibest kodumaine ja 13% importviin (tabel 7). Võrreldes 2006. aasta maikuuga Eestis toodetud viina positsioon Eesti turul langes kahe protsendipunkti võrra. Kodumaise viina osakaal Tallinna kaupluste viinakäibes vähenes 2006. aasta 79%-lt 71%-ni ja maapiirkonna kauplustes 95%-lt 92%-ni. Teiste linnade viinakäibes kohaliku viina osakaal suurenes 1 protsendipunkti võrra. Kohaliku viina turupositsioon oli kümme aastat tagasi 1997. aasta mais samal tasemel praegusega (87%), vahepealsetel aastatel ka moodustasid kodumaised viinad kaupluste viinakäibest üle 90%.

Tabel 7

Kodumaise ja importviina osakaal kaupluste rahalises käibes (%)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin
2007 mai	87	13	71	29	88	12	92	8
2006 mai	89	11	79	21	87	13	95	5
2005 mai	89	11	67	33	91	9	97	3
2004 mai	93	7	87	13	93	7	95	5
2003 mai	92	8	84	16	90	10	97	3
2002 mai	91	9	87	13	91	9	92	8
1996 mai	84	16	69	31	80	20	96	4

2007. aasta mais oli müügil 36 **nimetust** kodumaist ja 17 nimetust importviina keskmiselt kaupluse kohta. Alates 1995. aastast (9 nimetust eesti- ja 4 importviina) toimus kuni 2001. aastani (49 kodumaist ja 12 importviina keskmiselt kaupluses) pidev sortimendi suurenemine, seejärel eesti viina sortiment on tasapisi vähenenud ja importviina valik suurenenud.

Kauplustes müügilolevast viina sortimendist (tootenimetustest) oli 2007. aastal 67%, 2006. aastal 71% toodetud Eestis. Kõige suurem viina valik oli Tallinna kauplustes – 49 nimetust kodumaist ja 56 nimetust importviina (2006.a mais vastavalt 45 ja 52). Teiste linnade kauplustes oli müügil 38 nimetust kodumaist ja 15 sorti importviina ning maakauplustes 26 nimetust Eestis toodetud ja 5 sorti importviina keskmiselt kaupluse kohta (joonis 7). Tallinnas on viimastel aastatel iga aastaga suurenenud importviina valik keskmiselt kaupluses ning samuti on siin võrreldes teiste piirkondadega sortimendis suurem osakaal kallimatel viinadel, mistõttu pealinnas on importviin kallim kui väljaspool pealinna.

Tabel 8

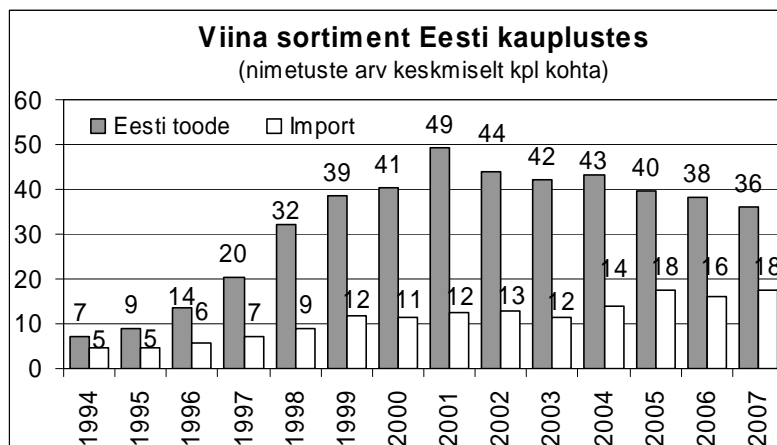
Viina sortimendi laius kauplustes

(nimetuste arv keskmiselt kaupluses)

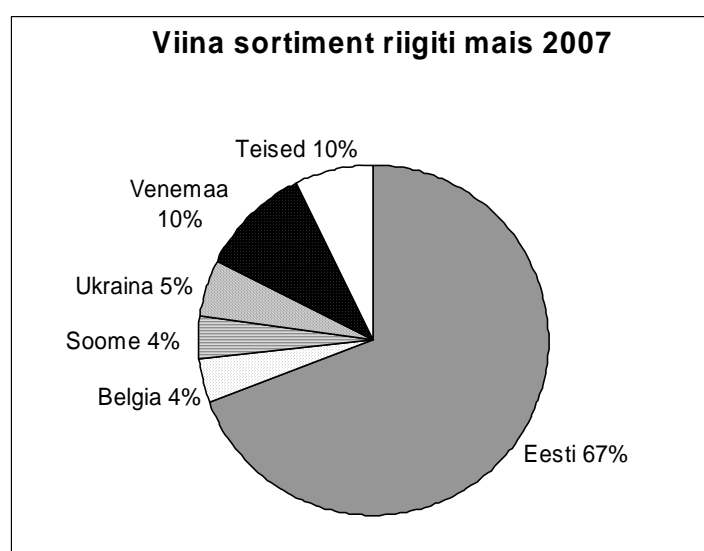
	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin	Eesti viin	Importviin
2007 mai	36.1	17.5	49.2	56.0	38.7	15.2	26.1	4.9
2006 mai	38.3	15.9	44.8	51.7	41.5	15.1	30.5	2.9
2005 mai	39.8	17.5	50.3	45.7	42.1	18.0	29.8	2.7
2004 mai	43.2	14.1	44.3	31.5	45.8	15.4	38.6	4.9
2003 mai	42.0	11.6	48.5	28.8	45.9	13.0	33.1	2.3
2002 mai	43.8	12.9	52.2	29.3	43.0	12.9	41.7	5.9
1996 nov	13.7	7.7	19.8	16.7	16.0	8.1	6.6	2.7

Importviin oli pärit 18 erinevast riigist. Müügilolevas importviina sortimendis oli sarnaselt viimastele aastatele ka 2007. aastal kindel liider Venemaa, kellele järgnes Ukraina (joonis 8). Võrreldes 2006. aastaga Ukraina viina osakaal importviinades suurenes ühe protsendipunkti võrra. Tallinna kauplustes oli keskmiselt kaupluses müügil 14 erinevat Venemaal toodetud viina, Venemaalt oli pärit 32% ja Ukrainast 12% müügilolevast importviina sortimendist.

Joonis 7

Joonis 8

Eestis on viinatootmine koondunud kolme suurtootja - Liviko, Onistari ja Altia Eesti kätte, kes omavahel konkureerivad turul uute toodetega. Tootjate sõnul on odavate viinade võidukäik, kus tootjad üksteist üha madalamate pakkumistega üle trumpasid, läbi saamas ning sortimendis suureneb premium-klassi viinade osakaal. Palju rõhku pannakse välituristide soovidele, kellele pakutakse nende lemmikviinasid paljudes erineva suurusega plastpudelid, mis omakorda on pakendatud kõikvõimalikesse kohvritesse. Tallinnas sadamapiirkonna kauplustes, kus ostjaks enamasti vaid turistid, toimub viina ja teiste alkoholitoodete degusteerimine alates varastest hommikutundidest.

Müügilolevast Eestis toodetud viinast oli 2007. aasta mais 29% ja importviinast 48% pakendatud 0,7-1-liitristesse klaaspudelitesse, 2006. aastal vastavalt 30% ja 42%.

2007. aasta mais **maksis** 1 liiter kodumaist viina keskmiselt 149.11 krooni ja importviin 265.38 krooni (tabel 9). Viimase aastaga kallines kodumaine viin keskmiselt 5,4% ja importviin 2,1%. Pealinnas on kallimate viinade osatähtsus sortimendis suurem kui mujal Eestis ning sellest ka nii kodumaiste kui importviinade kõrgemad keskmised hinnad. Tallinnas teeb sisseoste jõukam ostjaskond ning siin pakuvad ka kauplused kallima hinnatasemega nii kodumaiseid kui importviinasid. Kodumaise viina keskmine hind Tallinnas oli 2007. aasta mais

11% kõrgem kui teistes Eesti linnades ja 13% kõrgem kui maapiirkonnas. Tallinnas oli importviin keskmiselt 7% kallim kui teistes linnades ja 31% kallim maakauplustes müüdavast importviinast. Maakauplustes müügiloleva viina sortimendis olid ülekaalus odavamad Lätist ja Venemaalt sissetoodud viinad.

Tabel 9

Viina jaehind kauplustes
(0.7-1 liitrised pudelid, kr/l km-ga)

	Eesti kokku		s.h. Tallinn		muud linnad		maapiirkond	
	Eesti viin	Import- viin	Eesti viin	Import- viin	Eesti viin	Import- viin	Eesti viin	Import- viin
2007 mai	149.11	265.38	162.90	279.08	146.51	259.49	143.97	213.14
2006 mai	141.41	259.98	147.08	275.28	143.17	252.07	133.44	205.42
2005 mai	136.93	255.70	146.08	270.24	136.29	246.81	130.36	219.54
2004 mai	133.70	279.96	145.95	310.04	135.80	263.25	123.85	243.71
2003 mai	142.77	284.08	163.24	306.38	140.13	275.20	138.84	264.29
2002 mai	145.10	273.77	177.48	299.16	144.69	277.91	133.87	228.85
1996 mai*	99.00	166.70	101.00	171.60	98.00	169.60	99.90	146.90

* kogu sortimendi keskmine hind. sh 0.5 l jt

Tabel 10

Viina jaehinnad Eestis vastavalt tootjamaale 2004-2007.a
(0.7-1 liitristes pudelites, kr/l km-ga)

	2004	2005	2006	2007
Eesti	134.66	136.90	141.41	149.11
Läti	-	146.40	146.90	149.10
Prantsusmaa	193.57	174.30	172.00	178.00
Suurbritannia	219.81	239.10	212.50	237.00
Norra	198.57	209.10	212.90	-
Soome	230.29	232.10	219.10	232.00
Poola	-	199.30	221.40	-
Hispaania	-	-	227.10	201.30
Ukraina	152.53	221.10	239.10	226.20
Itaalia	-	200.00	241.40	289.90
Venemaa	253.67	248.90	265.20	266.40
Belgia	206.91	262.50	274.00	310.00
Brasiilia	-	-	295.50	-
Rootsi	227.34	288.40	305.80	313.50
USA	-	-	-	193.20
Saksamaa	-	-	-	270.20
Mehhiko	-	-	-	340.50
Kreeka	-	-	-	240.00
Taani	-	-	-	159.90

Odavam Eestis toodetud viin maksis 86 ja kalleim 327 kr/l, madalaim importviina hind oli 112 ja kõrgeim 446 kr/l. Hinnataseme poolest pakuvad kodumaisele toodangule enim konkurentsi Lätist ja Taanist imporditud viinad.

Kohaliku viinatoodangu kõrgeist konkurentsitasemest annab tunnistust ka Eesti viinaturu statistika, mis kajastab nii kauplustes kui toitlustuses müüdnud koguseid. 2007. aasta 9 kuuga **toodeti** Eestis tootjate andmetel 11,9 mln liitrit (ehk 4,5 mln l absoluutalkoholis) viina, mida on 32% rohkem kui 2006. aasta 9 kuuga. ESA andmetel toodi 2007. aasta 9 kuuga Eestisse sisse 2,103 mln liitrit (0,8 mln l absoluutalkoholis) viina, mis on 39% enam kui 2006. aastal (sellest on maha arvatud tootmise tooraineks mõeldud USA viin). Ligi 83% Eestis müüdnud viinakogusest oli kohalik toodang, 17% import. Kohalike viinade konkurentsipositsioon Eesti turul on veidi nõrgenenud varasemate aastatega võrreldes.

Tabel 11

Eesti viinaturu statistika

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud
Toodang, tuh l absoluutalkoholis	3389,6	3439,0	4522,0
Import*, tuh l absoluutalkoholis	516,6	567,7	786,0
Eksport, tuh l absoluutalkoholis	750,5	574,8	799,3
Müük siseturul, tuh l absoluutalkoholis	3156,0	3431,9	4508,7
Isevarustuse tase, %	107,4	100,2	100,3
Kodumaise toodangu osakaal siseturu müügis, %	83,6	83,5	82,6

* ilma tooraineks kasutatud importviinata

Allikas: Eesti alkoholiturg 2007. aasta 9 kuul, EKI. ESA

Kokkuvõte

Kodumaine **õlu** moodustas 2007. aasta mais 89% ja importõlu 11% kaupluste õllekäibest. Kogu Eesti turul müüdud õllest, sh tootlustuses müüdust, moodustas kodumaine õlu ligi 88%, paaril varasemal aastal 89%.

Kauplustes müügiloleva õlle sortimendist oli 59% pärit Eesti tootjatelt ja 41% imporditud. Kodumaise õlle sortimendi laius võrreldes 2006. aastaga ei muutunud, endiselt oli keskmiselt kaupluses müügil 42 nimetust. Importõlle sortiment suurenes võrreldes 2006. aastaga 3 toote võrra, 28 nimetuseni keskmiselt kaupluse kohta. Tallinnas oli müügil 53 kodumaist ja 94 importõlut, teiste linnade kauplustes 43 kodumaist ja 27 importõlut ning maapiirkonna kauplustes 35 kodumaist ja 3 importõlut. Importõlle sortimendis oli esikohal Venemaa, kust oli pärit 28% importõlle valikust. 15%-ga järgnes Saksamaa ja 11%-ga Soome.

2007. aastal oli kauplustes müügilolevast kodumaisest õllesortimendist 93% pakendatud pudelisse ja 7% plekkpurkidesse. 2006. aastal oli purkides 15% kohalikust õllesortimendist. Müügilolevast kodumaisest purgiõllest olid 75% 0.5-liitrised, 18% 0.33-liitrised ja 7% pakendatud 24x0.33-liitristesse karpidesse. 2006. aastaga võrreldes oli 0.5-liitriste purkide osakaal suurenenud kolme protsendipunkti ja väikeste purkide osakaal vähenenud ühe protsendipunkti võrra. Importõllest oli 62% pudelites ja 38% purgiõlu.

Eesti Õlletootjate Liidu andmetel väljastati kogu Eesti õlletoodangust 2007. aastal 40% klaastaaras, 34% plasttaaras, 21% purgiõllena ja 5% vaadiõllena. Eesti õlletootjad on vähendanud plasttaaras väljastatava õlle osakaalu toodangus.

Kodumaine purgiõlu maksis 2007. aasta mais keskmiselt 23.15 kr/l ja importõlu 28.43 kr/l, mis on vastavalt 6,2% ja 4,8% kallim kui 2006. aastal.

2007. aasta mais moodustas 87% kaupluste **viinakäibest** kodumaine ja 13% importviin. Kodumaise viina turupositsioon võrreldes 2006. aastaga nõrgenes kahe protsendipunkti võrra. Kodumaist viina oli müügil 36 nimetust ja importviina 17 sorti keskmiselt kaupluse kohta. 2006. aastal oli sortimendis 2 nimetust kohalikku viina keskmiselt kaupluse kohta rohkem. Importviin oli pärit 18-st riigist ning võrreldes 2006. aastaga oli sortiment ühe toote võrra rikkalikum. 32% müügilolevast importviina sortimendist oli Venemaalt ja 12% Ukrainast. Müügilolevast eesti viinast oli 2007. aasta mais 29% ja importviinast 48% pakendatud 0.7-1-liitristesse klaaspudelitesse.

2007. aasta mais maksis kohalik 0.7-1-liitrisel pudelil viin keskmiselt 149.41 kr/l ja importviin 265.38 kr/l. Aastaga kallines kodumaine viin 5,4% ja importviin 2,1%.

Nii kodumaise õlle kui viina positsioon Eesti turul oli 2007. aastal endiselt tugev. Eesti õlle positsioon püsib kõrge tänu headele maitseomadustele, kõrgele kvaliteedile ja tugevatele kaubamärkidele ning turistide hinnanguil on tasemel ka pakendid. Viina positsioon püsib kõrge tänu madalamale hinnatasemele võrreldes sama kvaliteediga importtoodetega ning tugevatele kaubamärkidele.